

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **L., F., V., X.**, Česká republika, proti žalovanému: **V., K., X.**, IČO: X., **o zaplatenie 114 285,- Kč**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cb 456/2001-52 zo dňa 27. marca 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cb 456/2001-52 zo dňa 27. marca 2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 5 492,- Sk v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca svojím návrhom zo dňa 30. 06. 2000 žiadal súd, aby uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 114 285,- Kč. Súd mal v dokazovaní za preukázané, že žalobca penalizačnou faktúrou č. 00501 zo dňa 23. 06. 2000, ktorá bola splatná dňa 30. 06. 2000 vyúčtoval právnomu predchodcovi žalovaného poplatok z omeškania v zmysle ust. § 378 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka vo výške 0,05 % denne za obdobie od 1. 1. do 30. 06. 2000, t. j. za 182 dní omeškania s úhradou faktúr č. 131076 na sumu 113 564,- Kč, č. 131179 na sumu 583 556,- Kč, č. 132493 na sumu 9 200,- Kč, č. 832188 na sumu 549 569,- Kč. Poukázal v ďalšom na znenie ust. § 378 ods. 1 Hosp. zák. Uviedol, že poplatok z omeškania možno požadovať len, ak sa fakturovalo oprávnene, t. j. ak sa plnilo na podklade platnej hospodárskej zmluvy.

Fakturovať, a teda ani poplatok z omeškania nemožno požadovať pri bezzmluvných dodávkach. Podľa § 376 Hosp. zák., právo fakturovať vzniká dňom splnenia – čiastočného splnenia dodávky. Dodávky pri vykonávaní investičnej výstavby sú v zmysle ust. § 293 splnené podpísaním zápisnice a odovzdaní a prevzatí, v ktorej odberateľ vyhlasuje, že dodávku preberá. Žalobca vystavil faktúry za oneskorenú úhradu, v ktorých uplatnil poplatok z omeškania, a to faktúru č. 131076 splatnú 13. 06. 1991, ktorou boli fakturované práce v rámci stavby – FC rozšírenie kapacít vodovodného systému T., faktúru č. 131179 splatnú 26. 06. 1991, ktorou boli fakturované práce v rámci stavby – FC RVZ Z., faktúru č. 132493 splatnú 08. 11. 1991, ktorou boli fakturované práce v rámci stavby – FC Vodovod P., faktúru č. 832188 splatnú 23. 11. 1988, ktorou boli fakturované práce v rámci stavby – úpravovne vody M.. Z predložených faktúr vyplýva, že boli nimi fakturované v rámci stavby jednotlivé časti – FC (fakturačné celky).

Podľa § 5 ods. 1 vyhl. č. 37/1983 Zb. o fakturovaní a platení dodávok pre investičnú výstavbu, pri dodávkach pre investičnú výstavbu sa fakturujú len fakturačné celky. Fakturačným celkom na účely tejto vyhlášky sa rozumie podľa § 5 ods. 2 písm. a/ dokončená dodávka, b/ dokončená časť dodávky schopná na samostatné používanie, prípadne úhrn častí dodávky schopný na samostatné používanie, ak sa dodávka odovzdá a preberá po častiach. Vymedzenie fakturačných celkov musí byť v súlade so schválenou dokumentáciou a musí sa uviesť v hospodárskej zmluve (ods. 3 cit. ust.). Žalobca nepreukázal, že v projektovej dokumentácii boli vymedzené fakturačné celky, ktoré boli následne uvedené v hospodárskej zmluve, hospodársku zmluvu žalobca nepredložil. Žalobca nepreukázal, že plnil na základe platne uzatvorenej zmluvy, v ktorej boli vymedzené fakturačné celky, že dokončené dodávky žalovaný zápisnicou o odovzdaní a prevzatí prevzal, teda nepreukázal, že mu v súlade s citovanými ustanoveniami vzniklo právo fakturovať, a následne právo na poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr v zmysle ust. § 378 ods. 1 Hosp. zák. Tým, že žalobca nepreukázal plnenie a odovzdanie prác na základe platne uzatvorenej hospodárskej zmluvy, nevzniklo mu právo fakturovať a nárok na zaplatenie hodnoty prác by mohol pri splnení predpokladov uplatňovať podľa § 123 Hosp. zák. Na základe výzvy súdu, aby žalobca predložil hospodárske zmluvy, na základe ktorých došlo k plneniu a následnému vystaveniu faktúr, reagoval listom z 20. 03. 2007, kde poukázal na dôkazy, ktoré predložil v spise vedeného na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 567/99, a tiež pripojil písomné vyjadrenie p. B. a p. N.. Tieto dôkazy však nie sú relevantné na preukázanie tej skutočnosti, že medzi právnyimi predchodcami účastníkov bola uzatvorená

platná hospodárska zmluva, na základe ktorej došlo k vystaveniu faktúr č. 131076, č. 131179, č. 132493, č. 832188 a žalobca teda nepreukázal, že mu vzniklo právo fakturovať a že tým, že žalovaný neuhradil faktúry, dostal sa do omeškania s platením faktúr. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovi nevznikol nárok na poplatok z omeškania, a preto súd žalobu ako skutkovo i právne nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok pre jeho nesprávnosť a nepreskúmateľnosť zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že súdu zaslal všetky ním navrhované tvrdenia a dôkazy na preukázanie toho, že žalovaný úplne plánovite uzavrel zmluvný záväzkový vzťah, dodávky prevzal a doteraz ich nezaplatil, o čom sa stále i po sedemnástich rokoch od dodávok vedie konanie na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 567/99. Ďalej súdu zaslal písomné vyjadrenia svedkov, ktorí stavbu a montáž pre žalovaného riadili a uskutočnili. Vytýka súdu, že nevykonal dôkaz pripojením a oboznámením sa s uvedeným spisovým materiálom, v ktorom sa rieši základná otázka zaplatenia istiny 1 255 889,- Kč za dodávku prác v rámci stavby FC, a ktorá vec nie je doteraz právoplatne skončená, alebo aspoň neprerušil toto konanie do právoplatného skončenia veci sp. zn. 10 Cb 567/99. Predmetná stavba diela bola dokončená a odovzdaná žalovanému a tento ju užíva. Je preto po práve, aby žalovaný platil penále z neuhradených faktúr.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny a navrhol ho potvrdiť. Žalobca vo svojom odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, ktoré by už neuviedol na súde prvého stupňa, či už v tomto konaní, alebo v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 567/99.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e/ O. s. p. a napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a podľa odseku 3 tohto ustanovenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že žalobca si uplatnil právo na zaplatenie poplatku z omeškania v sume 114 285,- Kč za oneskorenú úhradu faktúr, vyúčtovaného podľa § 378 Hospodárskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia, ak je organizácia v omeškaní s platením faktúry (alebo dokladu ju nahradzujúceho) alebo so splnením vykonateľného arbitrážneho rozhodnutia znejúceho na peňažné plnenie, je poplatok z omeškania 0,05 % dlžnej sumy za každý deň omeškania. Poplatok z omeškania možno požadovať len, ak sa fakturovalo oprávnene, t. j. ak sa plnilo

na podklade platnej hospodárskej zmluvy, zmluvy o prípade dodávok a pod. Fakturovať, a teda ani poplatok z omeškania nemožno požadovať pri bezzmluvných dodávkach. Povinnosť dodať sa splní riadnym vykonaním dojednanej dodávky. Povinnosť odobrať je splnená vyhlásením odberateľa v zápisnici o prevzatí, že dodávku preberá (§ 293 Hosp. zák.). Žalobca tvrdí, že žalovaný v lehote splatnosti neuhradil faktúry č. 131076, č. 131179, č. 132493, č. 832188, celkom vo výške 1 255 889,- Kč, ktoré mu boli vystavené za dodávky vodovodného systému T. Z., P., úpravovňa vody M., a to na základe súpisu prác a dodávok. Uvedené faktúry boli žalovanému vystavené E., ktorá postúpila tieto pohľadávky S.. Jej právnym nástupcom je K., ktorá dňa 11. 05. 1999 postúpila uvedené pohľadávky žalobcovi na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 11. 05. 1996. Vzhľadom k tomu, že žalovaný naďalej neplnil svoje záväzky, žalobca penalizačnou faktúrou č. 00501 zo dňa 23. 06. 2000, splatnej 30. 06. 2000 vyúčtoval žalovanému (jeho právnenému predchodcovi) poplatok z omeškania v zmysle § 378 ods. 1 Hosp. zák. vo výške 0,05 % denne za obdobie od 01. 01. do 30. 06. 2000 v sume 114 285,- Kč. Žalovaný v priebehu konania namietal existenciu právneho vzťahu a oprávnenosť vystavenia žalovaných faktúr podľa vtedy platných právnych predpisov, spochybnil aktívnu legitímáciu žalobcu a z dôvodu opatrnosti a právnej istoty vzniesol aj námietku premlčania voči uplatnenej pohľadávke.

Prvostupňový súd sa namietanými skutočnosťami nezaoberal a svoje rozhodnutie založil na tom, že žalobca nepreukázal, že mu vzniklo právo na poplatok z omeškania uplatnený podľa § 378 Hospodárskeho zákonníka a žalobu zamietol. Predmetom sporu je poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr vyúčtovaného podľa § 378 Hosp. zák., ktoré mali byť postúpené na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávky. Je však potrebné v prvom rade vyriešiť otázku aktívnej legitímácie žalobcu, ktorú v konaní namietal žalovaný. Nie je sporné, že súd ešte právoplatne nerozhodol o návrhu žalobcu, ktorým uplatňuje voči žalovanému zaplataenie sumy 1 255 889,- Kč s príslušenstvom titulom zaplataenia faktúr za dokončené a odovzdané dodávky prác (konanie vedené na Krajskom súde v Košiciach sp. zn. 10 Cb 567/99). Ak v uvedenom konaní bude vyriešená otázka základu nároku žalobcu, bude potrebné skúmať, či mu vzniklo právo na poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr. Vzhľadom na uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí o veci samej je potrebné rozhodnúť aj o trovách odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 28. augusta 2008

JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Silvia Važanová